

ด่วนที่สุด

ที่ ปน ๐๐๒๓.๔/ว ๓๙๓๙

ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
ถนนเดชา ปน ๙๔๐๐๐

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่อง การแก้ไขปัญหายาเสพติด

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี, นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี
และนายกเทศมนตรีเมืองตะลุบัน

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดปัตตานี ด่วนที่สุด ที่ ปน ๐๐๒๓.๔/ว ๒๒๙๘๐ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๕
๒. หนังสือจังหวัดปัตตานี ด่วนที่สุด ที่ ปน ๐๐๒๓.๔/ว ๑๖๓๖๐ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๑๓๖๘
ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ จังหวัดปัตตานีได้แจ้งแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบำบัดรักษา การป้องกัน การฟื้นฟูสภาพทางสังคม ให้แก่ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานด้านงบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่อง การแก้ปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงขอยกเลิกหนังสือตามที่ยังอ้างถึงและกำหนดแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่ ดังนั้น จังหวัดปัตตานีขอแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบถึงแนวทางดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบ เปรียบพิจารณาดำเนินการตามภารกิจด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการ สำหรับอำเภอให้แจ้งเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนั่น สนธิเมือง)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบและเรื่องร้องทุกข์

โทร. ๐ - ๗๓๓๓ - ๖๐๔๔

โทรสาร ๐ - ๗๓๓๓ - ๖๕๘๑

- ☐ ผ.บท.
☐ กง.บอ.
☐ สส.
☒ กง.กม.
☐ กง.กง.
☐ กง.บป.

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๑๓๖๘

เลข ปัดตาปี

๒๕๖๑

วันที่ ๑๘ ก.พ. ๒๕๖๑
 ปี ๐๙๖๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่อง การแก้ไขปัญหายาเสพติด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๗๕๒๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๖๓๗๘ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบำบัดรักษา การป้องกัน การฟื้นฟูสภาพทางสังคม ให้แก่ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานด้านงบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความละเอียดตามอ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่อง การแก้ปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงขอยกเลิกหนังสือตามที่อ้างถึงและกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับทราบถึงแนวทางดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาดำเนินการตามภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. แนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด ประกอบด้วย

๑.๑ การป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชน การสร้างความยั่งยืนในการป้องกันปัญหายาเสพติด และปฏิบัติการเฝ้าระวัง ค้นหาให้โอกาส ดูแลและช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

๑.๒ การป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย การป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา และการป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

๒. แนวทางการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุก ดังนี้

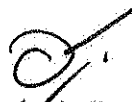
๒.๑ การดำเนินการคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟู อาทิ การจัดตั้งศูนย์คัดกรองเพื่อคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด การมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมดำเนินการคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด การสนับสนุนกระบวนการคัดกรองและบำบัดรักษา การส่งต่อผู้เสพยาเสพติด (ผู้ป่วย) เพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนการบันทึกผลการดำเนินงานในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

๒.๒ การดำเนินการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยพิจารณาจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาตามที่ร้องขอ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างปกติ

๓. แนวทางการดำเนินงานด้านงบประมาณ มี ๒ กรณี คือ ๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้จ่ายจากงบประมาณของตนเอง เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ หรือให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดหาพัสดุ และ ๒) การใช้จ่ายจาก งบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนเสริมสร้างสุขภาพและป้องกันโรคได้ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรณพ สัมพันธ์รัตน์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
โทร ๐-๒๒๔๑-๔๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายปวิตร เลิศอำไพพนธ์

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความเป็นมา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีการประชุมศูนย์ปฏิบัติการติดตามเร่งรัดการบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพทางสังคม ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ศปก.ครส.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยมีนายกรัฐมนตรี (นางสาวแพทองธาร ชินวัตร) เป็นประธานการประชุม และการประชุมคณะกรรมการติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ครส.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗ ได้มีข้อสั่งการและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างเด็ดขาดและครบวงจรให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ซึ่งตามแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้เน้นการขยายการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในการนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่อง การแก้ปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับทราบและใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาดำเนินการตามภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.อ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้ภารกิจการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดถือเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยอันเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ สำหรับการปราบปรามยาเสพติดไม่ถือเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

- ๑.๑ การจัดทำสื่อ และการจัดกิจกรรมรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน
- ๑.๒ การจัดทำกิจกรรมหรือการจัดอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ๑.๓ การจัดกิจกรรมในการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ ติดตาม ดูแลผู้เสพยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ฟื้นฟู ผู้เสพยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด
- ๑.๔ การจัดหาชุดตรวจหาสารเสพติดและอุปกรณ์เพื่อนำไปใช้ตรวจกลุ่มเป้าหมาย เพื่อบำบัด รักษา ฟื้นฟู หรือติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟู

๒. ประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๑๑๖ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้มีศูนย์คัดกรองการใช้ยาเสพติดในพื้นที่ระดับตำบลทุกจังหวัด โดยมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต พิจารณาส่งต่อผู้เข้ารับการบำบัดรักษาไปยังสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมถึงจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลอื่นของผู้รับการคัดกรอง

มาตรา ๑๑๘ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนปฏิบัติการให้การสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๖๙ เพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับบริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ทั้งนี้ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุน และช่วยเหลือการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหา ด้านสุขภาพและการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด

๑.๑ การป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๑ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการเตรียมความพร้อมหมู่บ้าน/ชุมชน สร้างความตระหนักถึงปัญหาและโทษภัยของยาเสพติดให้กับประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับแกนนำในระดับพื้นที่ การทำความเข้าใจหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการสำรวจ/คัดกรอง บ่งชี้ปัญหา วิเคราะห์/จำแนกกลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน รวมถึงการวางแผน การดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมและประสานภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ร่วมดำเนินการ

๑.๑.๒ สร้างความยั่งยืนในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีการจัดการองค์ความรู้และการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนาเยาวชน เพื่อสร้างแกนนำรุ่นต่อไป

๑.๑.๓ ปฏิบัติการเฝ้าระวัง ค้นหา ให้โอกาส ดูแล และช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการกำหนดกติกาในหมู่บ้าน/ชุมชน การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชน ครอบครัว คนทำงาน และประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการสอดส่อง เฝ้าระวัง โดยอาจดำเนินการร่วมกับการเฝ้าระวังและสำรวจ (Re X-ray) จัดจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การทำเวทีประชาคม หมู่บ้าน/ชุมชน การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยเน้นการแก้ไขผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด การดูแล ผู้ผ่านการบำบัดรักษา และการจัดการพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง เป็นต้น

ทั้งนี้ สำหรับชุมชนในพื้นที่เทศบาลนครและเทศบาลเมือง อาจพิจารณาส่งเสริมการป้องกันปัญหายาเสพติด ด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้อีกทางหนึ่ง

๑.๒ การป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒.๑ การป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา

(๑) สถานศึกษา (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และวิทยาลัย) ทุกแห่ง ดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกัน ในเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยการบูรณาการการจัดประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนผ่านการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ มุมส่งเสริมพัฒนาการ และการพัฒนาทักษะสมอง : Executive Functions (EF) และจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ที่มีคุณภาพ และสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้เข้าใจ ในการออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะสมอง : Executive Functions (EF) โดยบูรณาการกับหลักสูตร การศึกษา

(๒) สถานศึกษา (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และวิทยาลัย) จัดให้มี “ระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กเล็ก/นักเรียนรายบุคคล” โดยกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการสำรวจ ค้นหา และคัดกรองเด็กเล็ก/นักเรียน (Re X-ray) กลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบาง) ตั้งแต่ในชั้นเรียน ดำเนินการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง ผู้ดูแล รวมถึงผู้นำชุมชน/ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล วิเคราะห์จำแนก และคัดกรอง ออกแบบการแก้ปัญหาและการช่วยเหลือดูแลเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาหรือการเรียนรู้ รวมถึงการประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) สถานศึกษา (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และวิทยาลัย) จัดตั้งหน่วยลูกเสือต้านภัยยาเสพติด รวมถึงจัดทำโครงการลูกเสือจูเนียร์ ระดับปฐมวัย

๑.๒.๒ การป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะสมอง : Executive Functions (EF) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติด เสริมทักษะชีวิต (Life skills) และการพัฒนาทักษะอาชีพ ให้กับเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ที่เป็นมิตรและปลอดภัยสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวให้มีพื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

(๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล) ชุมชน/หมู่บ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในชุมชน

(๔) ดำเนินการสำรวจ ค้นหา (Re X-ray) เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาหรือเด็กตกหล่นกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบาง) ดำเนินการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง ผู้ดูแล รวมถึงผู้นำชุมชน/ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล วิเคราะห์จำแนก และคัดกรอง ออกแบบการแก้ปัญหาและการช่วยเหลือดูแลเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวข้างต้น ได้รับโอกาสกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ตามความพร้อม ความถนัดและศักยภาพของตนเอง รวมถึงการดูแล และให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) ดำเนินการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างกลไกความเข้มแข็งในการดูแลและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

๒. การดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุก ดังนี้

๒.๑ การดำเนินการคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟู

๒.๑.๑ จัดตั้งศูนย์คัดกรองเพื่อคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด

พิจารณาจัดตั้งศูนย์คัดกรองเพื่อคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด

และวิเคราะห์จำแนกระดับความรุนแรง และวางแผนการดูแลบำบัดรักษาหรือการส่งต่อที่เหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย โดยถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดยศูนย์คัดกรองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงานในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) หรือเว็บไซต์ <https://antidrug.moph.go.th/> ด้วย

๒.๑.๒ การมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมดำเนินการคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด

มอบหมายบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับจังหวัด/ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด อำเภอ/ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) หรือชุดปฏิบัติการอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการคัดกรองและกระบวนการบำบัดรักษาที่เหมาะสม การติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และเยี่ยมเยียนให้กำลังใจผู้ผ่านการฟื้นฟูสภาพทางสังคมและครอบครัว

ทั้งนี้ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องสั่งใช้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามกฎหมาย ให้ดำเนินการตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายในงบดำเนินงาน ค่าตอบแทน ประเภทค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าป่วยการให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมากที่ ๐๘๐๘.๒/ว ๗๒๗๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒.๑.๓ การสนับสนุนกระบวนการคัดกรองและบำบัดรักษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาชุดตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด การจัดกิจกรรมบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ หรือกิจกรรมบำบัดผู้ใช้ยาเสพติดโดยชุมชนเป็นฐาน (CBTx) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการจัดหาชุดตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด สำหรับใช้ในการค้นหาและคัดกรองร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา หรืออาจอุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานดังกล่าวไปดำเนินการ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางการเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑.๔ การส่งต่อผู้เสพยาเสพติด (ผู้ป่วย) เพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู

การส่งต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดไปยังสถานบำบัดรักษาฟื้นฟูที่เหมาะสม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการกิจดังกล่าว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถร่วมดำเนินการหรือสนับสนุนได้ ในกรณีหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการส่งต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้รถและรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีรถส่วนกลางหรือมีรถส่วนกลาง แต่อยู่ในระหว่างใช้ปฏิบัติราชการหรือรถอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมแก่การรับส่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานมูลนิธิหรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีรถฉุกเฉิน เพื่อให้การช่วยเหลือ หรืออาจจ้างพาหนะในพื้นที่ โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ หรืออาจให้ความช่วยเหลือเป็นเงินค่าพาหนะในการเดินทางไปบำบัดรักษาฟื้นฟู ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบกับระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการว่าด้วยการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๒

/๒.๑.๕ การสนับสนุน ...

๒.๑.๕ การสนับสนุนงบประมาณ

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการเสนอโครงการเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติดในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาแล้วมีความจำเป็นต้องสนับสนุนงบประมาณดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว อันจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาอุดหนุนเงินให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๔๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๒.๒ การดำเนินการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหรือผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษา ตามที่ร้องขอเพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ โดยพิจารณาจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ถ้ามี) เพื่อให้การสงเคราะห์สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

๒.๒.๑ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการประสานจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ระดับอำเภอ

๒.๒.๒ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมของตนเอง จะเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกส่งข้อมูลในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) โดยส่งผ่านมาจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ระดับอำเภอ ทั้งนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตรวจสอบภาระงานในระบบดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

๒.๒.๓ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

- เป็นผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีการประสานหรือส่งต่อมาจากศูนย์คัดกรองสถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเป็นประชาชนผู้อยู่อาศัยในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่นนั้น

- เป็นผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ หรือมาตรา ๑๖๔ ที่ยื่นคำขอเข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมต่อศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นยื่นคำขอแทน ผ่านศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ระดับอำเภอ โดยเป็นประชาชนผู้อยู่อาศัยในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่นนั้น

๒.๒.๔ การตรวจสอบความต้องการช่วยเหลือ

เมื่อมีข้อมูลความต้องการความช่วยเหลือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบความต้องการว่าอยู่ในขอบข่ายภารกิจที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือภายใต้ภารกิจ อำนาจหน้าที่พร้อมตรวจสอบข้อมูลบุคคลที่ขอความช่วยเหลือว่าเป็นประชาชนผู้อยู่อาศัยในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่นนั้นหรือไม่ โดยอาจดำเนินการสัมภาษณ์หรือลงพื้นที่ตรวจสอบความต้องที่แท้จริงตามความเหมาะสมหากดำเนินการได้ให้กรับงานในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

๒.๒.๕ การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

กฎกระทรวงการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดกรอบการฟื้นฟูสภาพทางสังคม/การให้ความช่วยเหลือ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านครอบครัวและชุมชน ได้แก่ การสร้างเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว การส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา การติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยประสานการทำงานกับสถานพยาบาลที่รับผิดชอบในการบำบัดรักษา หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่ดูแลผู้ขอรับความช่วยเหลือ เพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม และแนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา การติดตามดูแล และช่วยเหลือการฟื้นฟูสภาพทางสังคมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

(๒) ด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ การช่วยเหลือและสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัย การสนับสนุนเงินสงเคราะห์ เครื่องอุปโภคบริโภค หรือสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ และสถานะทางการคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ โดยการจัดหางาน โดยประสานหน่วยงานภาคธุรกิจ หรือสถานประกอบการ เอกชน หรือสมาคมต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อหาโอกาสในการรับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมเข้าทำงาน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากทักษะ ความรู้ และความสามารถของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาจ้างเหมาบริการตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นนั้น โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๘๖๓๖ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗, การฝึกอาชีพที่มีความพร้อมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยอาจประสานสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรสงเคราะห์อื่น ๆ เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อฝึกอาชีพให้แก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาดำเนินการจัดฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรม ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗, การช่วยเหลือและสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัย กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมเป็นผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง หรือยังไม่สามารถกลับเข้าอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยของตนเองได้ ให้พิจารณาจัดหาที่อยู่อาศัย สถานที่พักพิง หรือสถานสงเคราะห์ แล้วแต่กรณี เป็นการชั่วคราวหรือถาวร โดยพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้ตามความเหมาะสม, และการสนับสนุนเงินสงเคราะห์ เครื่องอุปโภคบริโภค หรือสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ ตรวจสอบสิทธิและสวัสดิการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่ได้รับความเดือดร้อน หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำรงชีพเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคมได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบกับ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๗/ว ๖๗๖๘ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๕๙๑๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖

(๓) ด้านการศึกษา สามารถสนับสนุนการศึกษาให้แก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่ไม่ได้เข้าศึกษา ในสถานศึกษาใดหรืออยู่ระหว่างพักการศึกษา โดยการประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่ หรือสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้ารับการศึกษได้ในระดับที่จำเป็น รวมทั้งการสนับสนุนการศึกษานอกระบบ โดยประสานสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด เพื่อส่งต่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้เข้ารับการ ศึกษา ในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล และศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ ตามความเหมาะสม

/(๔) ด้านสาธารณสุขและสุขภาพ

(๔) ด้านสาธารณสุขและสุขภาพ โดยเป็นการติดตามและดูแลสุขภาพ ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง และอาจประสานให้เข้ารับบริการจากสถานพยาบาล หรือศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่ ตามสิทธิของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๒.๒.๖ การรายงานผลการดำเนินงาน

(๑) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ระหว่างดำเนินการให้ความช่วยเหลือหรือดำเนินการให้ความช่วยเหลือเสร็จสิ้นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมดำเนินการบันทึกข้อมูลความช่วยเหลือในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) หรือเว็บไซต์ <https://antidrug.moph.go.th/> ด้วย

(๒) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ความช่วยเหลือหรือดำเนินการให้ความช่วยเหลือเสร็จสิ้นแล้ว ให้รายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ระดับอำเภอ ทราบ เพื่อบันทึกข้อมูลความช่วยเหลือในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) ด้วย

๒.๒.๗ การส่งต่อความช่วยเหลือ

กรณีที่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมรายใด มีความต้องการช่วยเหลือที่มีได้อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่หรือเกินศักยภาพที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ให้ประสานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับอำเภอ และบันทึกข้อมูลลงในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) เพื่อส่งต่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมรายดังกล่าวเข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคมจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับอำเภอนั้นแทน เพื่อพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในลำดับต่อไป

๓. การดำเนินงานด้านงบประมาณ

กรณีการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้คำนึงถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงมหาดไทยเป็นสำคัญ โดยจะต้องถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ตามภาคผนวก ข ทั้งนี้ การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติม ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยแบ่งการใช้จ่ายงบประมาณ เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๓.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายจากงบประมาณของตนเองดำเนินการ แบ่งเป็น ๓ กรณี ดังนี้

๓.๑.๑ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตั้งโครงการตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๓๑๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันในเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดอบรม กิจกรรมรณรงค์ การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด เป็นต้น ไว้ในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ไว้แล้ว ให้ดำเนินการตามโครงการและรายงานผลการดำเนินการให้หน่วยงานจังหวัด/อำเภอ ทราบ ทั้งนี้ สำหรับการจัดหาพัสดุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

๓.๑.๒ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) โอนงบประมาณรายจ่ายรายการที่หมดความจำเป็นหรือมีความจำเป็นน้อยกว่า มาตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๖ หรือ ข้อ ๒๗ แล้วแต่กรณี

(๒) หากดำเนินการตามข้อ (๑) แล้วงบประมาณรายจ่ายยังไม่เพียงพอ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้ อาจพิจารณาขอทำความตกลงยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบฯ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๓๗๔๗/๒๕๖๖ เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๓.๑.๓ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเอง อาจพิจารณาอุดหนุนงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หน่วยงานอื่น ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๕๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางการเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายจากงบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นหรือพื้นที่

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ สามารถใช้งบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เพื่อสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคได้ โดยสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ สถานบริการ หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานอื่น องค์กรหรือกลุ่มประชาชน เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผ่านการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ตามที่คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพอนุมัติ ซึ่งมีผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธานกรรมการ ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ภายใต้แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ภารกิจ และอำนาจ
หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๓๑๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒
เรื่อง ภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. ประมวลกฎหมายยาเสพติด
๓. ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไข ในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง พ.ศ. ๒๕๖๕
๔. ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไข ในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ. ๒๕๖๕
๕. กฎกระทรวงการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดและผู้ผ่านการบำบัดรักษา
พ.ศ. ๒๕๖๖
๖. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๔/ว ๗๐๔๘ ลงวันที่
๒๒ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานและจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟู
สภาพทางสังคมในจังหวัดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นของกระทรวงมหาดไทย
ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ภายใต้แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
.....
กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. การมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมดำเนินการคัดกรองและประเมินความรุนแรง
ของการติดยาเสพติด (กรณี อบท. ส่งใช้ อบพร.)

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมากที่ ๐๘๐๘.๒/ว ๗๒๗๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒. การสนับสนุนกระบวนการคัดกรองและบำบัดรักษา

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐
ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๓. การส่งต่อผู้เสพยาเสพติด (ผู้ป่วย) เพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู
(กรณี อบท. มีความจำเป็นต้องดำเนินการเอง)

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้รถและรักษารถยนต์ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๐
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจ
หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖
- ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการว่าด้วยการสงเคราะห์ครอบครัว
ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๒

๔. การสนับสนุนงบประมาณ

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๔๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๕. พื้นฟูสภาพทางสังคม

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๙๖๓๖ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๗/ว ๖๗๖๘ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๕๙๑๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖

๖. การดำเนินงานด้านงบประมาณ

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า การใช้รถและรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

ฯลฯ

- ภาคผนวก ค-

กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ภายใต้แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
.....
แนวทางการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการใช้งาน สำหรับผู้บันทึกข้อมูล ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

วิธีการใช้งาน สำหรับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
ของประเทศ (บสต.)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

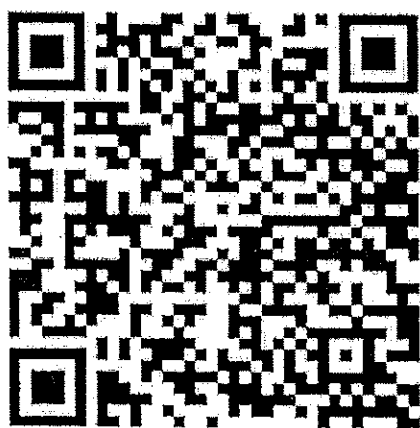
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน Executive Functions (EF)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(ในรูปแบบ Infographic)

SCAN ME